

Слово на празника на Казанската икона на Божията Майка

(произнесено в руската църква „Св. Николай“, гр. София, 22 окт./4 ноем. 1945 г.)

Смирението – основа и същност на християнството.

Любовта на Божията Майка към смирените

“Вие трябва да имате същите мисли, каквито е имал Иисус Христос, Който, бидейки в образ Божий... смири Себе Си, бидейки послушен дори до смърт, и то смърт кръстна. Затова и Бог го високо въздигна и Му даде име, което е по-горе от всяко име.” (Фил. 2:5-9)

СПАСИТЕЛНО е за нас да знаем, мои възлюбени в Христа чеда, защо светата Църква по време на литургията в дните, когато се празнуват Богородични празници, насочва нашето внимание към тези апостолски думи, в които се говори за възвисяването от Бога Отца на Неговия Божествен Син заради неизказаното Му смирение. Това е, защото и Пречистата Божия Майка Господ е въздигнал и `И е дарувал име, т.е. такава велика слава, каквато не е дарувал на нито едно от Своите разумни създания. Не случайно Православната Църква възхвалява Божията Майка като по-чтима от херувимите и несравнимо по-славна от серафимите. Но тази слава Тя е получила за това, че в Своето безкрайно смирение се е уподобила на Самия Спасител. Тази истина е засвидетелствувана в думите, които Пречистата Дева Мария е казала на праведната Елисавета: “Защото Той милостиво погледна на смирението на рабинята Си” (Лука 1:48 – по слав. прев.).

Какъв спасителен извод следва оттук за нас, възлюбени?

Ние с вас също сме призвани към велика небесна слава в Царството Христово, към вечно райско блаженство. Господ е казал в Своята Първосвещеническа молитва: Отче, тия, които си Ми дал, желая и те да бъдат с Мене там, дете съм аз, за да гледат Моята слава, що си ми дал... преди свят да се създаде (Иоан 17:24). Но пътят към това възвисяване, към нашата бъдеща небесна слава е същият, по който е преминал Господ, по който са вървели Неговата Пречиста Майка и всички свети. Това е път тесен, скръбен и трънлив, пътят на Христовото смирение.

Затова, ако желаем да достигнем своето божествено предназначение, ние трябва да изпълняваме думите на св. ап. Павел, който казва: Не мислете за себе си високо, а носете се смирено (Рим. 12:16), т.е. ние трябва да подражаваме на смирените, трябва да имаме смирение. В него, както ни учи преп. Макарий Египетски, се съдържа основата и цялата същност на християнството. То е наше възраждане, обновление и спасение. Само когато проявяваме смирение, Господ ни дарува Своята спасителна благодат, защото Нему е било угодно да ни възвести чрез Своето откровение: Бог се противи на горделиви, а на смирени дава благодат (Иак. 4:6; ср. 1 Петр. 5:5; Притч. 3:34).

Впрочем смирението ни е необходимо не само за нашата бъдеща небесна слава. То ни е потребно и във временния живот, за да се избавим от всичките си нещастия. Оттук става ясно защо светите отци на Църквата свидетелствуват, че Господ ни изпраща всички беди, за да ни смири и чрез смирението да ни съедини със Себе Си, тъй като гордостта ни отдалечава от Бога и ни лишава не само от бъдещото блаженство, но и от временното щастие.

Ето към това трябва да насочим цялото си внимание. И тъй като Пречистата Божия Майка е наша първа Застъпница и Избавителка от безбройните ни беди, то ясно е, че всичките ни молитви към нея за избавяне от напастите и за получаване на временните блага трябва да бъдат придружени със смирение. Защото Тя се отвръща от гордите и твърде много обича смирените, както свидетелствува църковното Предание, и по-точно – житията на светиите.

Спасителен пример за това нека ни бъде животът на великия подвижник на Руската Църква от Печерския манастир в Нижни Новгород йеросхимонах Макарий. Живеейки още като прост монах в Желтоводския манастир, посветен на преп. Макарий и намиращ се в същата Нижегородска губерния, той се отличавал с висок християнски живот. Две черти особено го откроявали сред другите монаси:

той имал голямо смирение и никога осъдителна дума срещу ближните не излизала от устата му – понеже смирението се състои именно в това: никога да не осъждаш, а да обвиняваш самия себе си. Освен това той се молел с особено усърдие на Пречистата Божия Майка. Но ето че го постигнало тежко изпитание – о. Макарий се разболял от смъртоносна болест. Минутите му били преброени, братята дошли да се простят с умирация, а игуменът вече прочел канона при излизане на душата от тялото. Тогава болният неочаквано задрямал и му било открито дивно видение. Светозарни юноши дошли да вземат душата му. Умиращият със сълзи на очи започнал да ги моли да го оставят жив, за да може да се покае както подобава пред Бога за греховете си. Но ангелите му казали: “Върви след нас.” При тези думи душата на монаха излязла от тялото и била заведена от ангелите в мястото на адските мъки, където грешниците умолявали, подобно на евангелския богаташ, да наквасят устата им с капка вода, за да получат поне малко облекчение от страшния адски огън. Душата на монаха изпитала такъв ужас, какъвто никакви думи не могат да предадат. Но ето че след това ангелите издигнали душата му до небесните обители и я въвели в райските чертози, където обитава Самата Небесна Царица. Той видял Пресвета Богородица и заедно с нея безбройно множество ангели, които дивно пеели църковната песен: О Тебе радуется, Благодатная, всякая тварь... После Божията Майка се обърнала към Макарий и му казала: “Върни се обратно за петнадесет години в своето земно жилище и по молитвите на преп. Макарий служ`и на олтара в неговата обител.” В същия момент покойният монах възкръснал и станал от одъра напълно здрав за голямо удивление на всички братя. Като се събрали в манастирската църква, те прославили Бога за това дивно чудо с църковното песнопение: Слава във висините Богу, и на земята мир, между човеците благоволение (Лука 2:14).

Нека и ние, възлюбени в Христа братя и сестри, да подражаваме на този велик монах, като придобиваме Христовото смирение, и със смирение да се молим на Пречистата Божия Майка. Да `И се молим не само със смирение, но и с любов, помнейки колко тежко е страдала Тя, когато е стояла при Кръста, на който бил разпънат Нейният Божествен Син. Нека не забравяме, че и сега, когато тежко съгрешаваме, Божията Майка продължава да страда за нас. Това било открито във видение на св. Андрей, юродив заради Христа, който видял как Тя се облива в сълзи и се моли за вярващите, осенявайки ги със Своя майчински покров. Накрая нека се молим на Пречистата Божия Майка неотстъпно, така както и Тя непрестанно и неотстъпно умолява за нас Своя Син, нашия Господ Иисус Христос.

Нека колкото може по-често да звучат в устата ни думите на молитвата, която нашата Православна Църква отправя към нея:

Ние, недостойните, никога няма да престанем, Богородице, да разгласяме Твоите чудеса... Няма да отстъпим от Тебе, Владичице, защото Ти винаги избавяш Твоите раби от всякакви злини. Амин.